

התנצלויות במקום חזנים

ובמקומו עימו. בעיה נוספת המוכרת בחובותיו של זווירי בתול - התקלות ב"42" ה' טלפונים שבכפר-כנא. מה אומד רים בעלי הטלפונים בערים ה' גדולות. שבת יש אלפי קווים מקולקלים?



ליו אשבל 9.30 שעה

רובנו, יחד עם רבים אחרים, שחלק ניכר מהם חסס טרם את התוכנית. מניס לצייר את אשכול בצבעים בהירים, חרן כדי התנגדות מפני התקפות של עבר, תחת תלמי את אש' כול באדם חכם. בעל הבדיחות, התנגדות האירעיים, חוש החבונה המעולה, בחובותי מ"ש תפסים חברי-הכנסת אבא אבן, יוסף זורדי ונר יעקוב, האלוף (פיל) חיים (ירושלם) הרצוג.

7 - מרץ 1979 יהמשתד

משרד הבטחון הזמין תמורת- תשלום חיבור על "הפרשה"

ב,מוניטין" מספר 7, שחופע חשבונו מוקדש פרקינרחה לליו אשכול במלואות 10 שנים למוות. במסגרת הערכה-מחודשת זו, מראיו יעקב אנומן את ח"כ שמעון פרס על מערכת יחסיו עם ליו אשכול וכן כותב ראש הממשלה-אחאם בנין, על אש' כול תחת הכותרת, "זכרונו לו חסד מעשהו".

בנין מספר על רגע של גילוי- לב מצד ליו אשכול, שסיפר ש- בעצמו היה תלמידו של זאב ז'בוטינסקי בנעוריו, כמו כן קר- בע בנין, שהדמינו של ליו אש' כול כאדם חכם-חיות לאיפטי- אותיות, וכי היה אחד מיוזמי- של החלטה הנודעת, בימים שקדמו למלחמת ששת הימים, שאלו להמשיך בחמתה.

בראיון עם יעקב אנומן עם ח"כ שמעון פרס, המשוה על מוערכת יחסיו עם ליו אשכול, משולבת הליפתי-מכתבים בין אשכול לבין פרס, המתפרסמת לראשונה. אחד המכתבים מה- תאריך 22.12.64 מתייחס לחי- בור שחוטט ע"י משרד הבטחון אל העותףני חני אשד, שעניינו "הפרשה".

אשכול כותב: "במחשך לשי- חנונו ביחס לחיבור על הפרשה" שעשתה לפי חומת משרד ה' בטחון ע"י חני אשד, תמורת תשלום. ברדתי את חזר עם היושק המשפטי של משרד ראש הממשלה, ואני מניח שגם היושק המשפטי של משרד הבטחון יאשר לן זאת. החומר הוא רכז של המדינה ואני מבקש להפנות תשומת-לבם של כל אלה שבניהם החומה, שחוו רכזו משרד הבטחון, שאין לי פריטמו בלי הסכמת משרד ה' בטחון".

ידידים וחברים מספרים

(דברים על ליו אשכול מתוך התכנית "השפחה התקופה" בעריית כת גינאל כדור, ששודרה בגלי צה"ל.) ראש הממשלה מנחם בגין תמיד טענה שהתודעה של אש' מיל בציבור היתה מוטעית. אשכול נחשב בציבור לאדם חכם המתי קשה לקבל התלשות. אך בחקופת עבודתו המשותפת בממשלת חזרי כוד הלאומי עמיתו על טיבו ול- מדתי לדעת שהיתה זו תודעה לא נכונה ומשללת כל יסוד מצד אותי. אביא שלוש דוגמאות:

בימים שקדמו למלחמת ששת הימים היה אשכול מיוזמי החזיר שת שנתקבלה בממשלה ללא תמי גנרות שלא להמשיך בהמתנה, כי יש בה סכנה לכשתון האומה. יום לאחר הצטרפותו לממשלה ישבתי לצדו בבישבת ועדת השרים ל- עניני בטחון, הייתי עד כיצד בכירי המפקדים של הצבא הבינו בתקיפת ובמרידות על ההמתנה. לשתר על ארצנו לכל יבוא אליהם כשענתו. כי הראגה היא המכתיבה את דבריהם. כעבור יומים נתקב- לה החלטה להרוץ את האויב, על מנת שלא לנסו את הבטחון על-ידי כף שהיוזמה תשאיר בידיו.

אשכול היה בחדאי אחד מיוזמי של החלטה גורלית זו, ועד דוג- מה - ביום פרוץ מלחמת ששת הימים היינו במשכן הכנסת שהוש' גו מהנבועת ליד בית לחם. ותיכני לבואו של אשכול שנתעכב בדרך בגלל הנועות הצבא. עם בואו ביקשתי ממנו לזמן ישיבת ממש' לה מיוחדת לעשרים דקות לעניני חזר. הוא הסכים מיד. נתכנסנו בחוד ישיבות הממשלה, אך השר רגום גרשו אותנו משם לטקסט- בעל התפוחות. כשתכנסת הממש' לה הצעתי לשתר את ירושלים העתיקה, וכן הציע גינאל אלוך. ההצעה נתקבלה פה אחד. ההלטה זו נתקבלה בכוותו של אשכול. הוא גם הכריז בהתייחס להחל את הממשלה הישראלית על ירושלים השלימה.

סרתנו יחזרו שלוש שנים בממ' שלת הליבור הלאומי. שררו בה יוסף חביות, וכוחו של אשכול. הוא היה אדם נוח לבדיחה. היה סיס בין הממשלה לבין האופוזיציה והטבו בפייה. חודאי במחנת נה עומדת הפנימה. שהה קוב נובק וטר ביטי קודמו, בכיתור זכרנו לו את חסד מעשהו בחחולת לזר- רות על העלאת עצמותיו של זאב ז'בוטינסקי.

בצוהאי ציחה ז'בוטינסקי ש' יקברוהו במקום בו שינוק חיים. ולא יעברו עצמותיו לארץ-ישראל, אלא על פי הוראת של ממשלה יהודית. עד היות אשכול ראש הממשלה הסיכור היה מחולט. לא- חר שנבחר לראש הממשלה הלכתי לאשכול באחד הימים וקראתי ב' אוני קשה זה בצוהאתו של ז'בו- טינסקי. אשכול ביקש מימי אחרים על מנת להודיע בכבריו. לאחר זמן החליטה הממשלה בנוסח פ' סיים להורות על העלאת עצמות ז'בוטינסקי ורצונו יתגה. זו היתה החלטה אשית של ליו אשכול שהשפיע על חברי הממשלה וחמדי זכרונו לו זאת.

ישאל גדידי נעשה עזר לאשכול בשל הפקי רה האטאלי של השירות המפורי סס לאופה, אך הדבר לא סיפק נכונה את מידת החלליות הנחיר שות של אשכול, ואת המאמץ הרב שהשקיע בהכנת הצבא וב- הכשרת התלמים המדיניים. שנוסע קבל עם כמתגוננים ולא כמי ש' פתחו במלחמה. באיתו יום החלי- סה הממשלה על הפסקת ההמתנה, והיטל עלי לנסח טיוטה של זרד- עה לכלי התקשורת שחסידי את המניעים להחלטה, מבלי להס' לומר בציבור. אשכול, כדרכו, תול להכניס בה תיקונים לפי טעמו. הקפריזי, לעתים, פתאום תחילת העזורים שהדברים וזאמרו בשירות ח' ברדיו ואשכול יצא לאלולס, אני מעיד על שאמרתי כי מהעיר המלוכלך של ההודעה יכולה לצאת תקלה גדולה, ואכן היה זה מקרה אטאלי שאני מעיד על דמיון האמיתי של אשכול. היה צורך ביותר אומץ לב לקבל החל- סה על המתנה, מאשר לקבל את- הדרשה הפשטנית של מלחמה מדי.

אחר מלחמת ששת הימים הוא היה צעיר. הוא חש שתיק הבטחון נלקח ממנו שלא כדור ולא בצדק. בחקופה שלאחר המלחמה היה זה אשכול שקבע את המושג של גבולות בטחון הבדל מבול פרי- גלי במובן זה שאלה הגבולות שצבאו ז' לא יעבור אותם מער- שבא, אני יכול להעיד שנודעה לי היבה להכנית אלק'.

אברהם אביהי, מעוררו של ליו אשכול: הוא לא היה אדם חלש. הוא היה אומר: אני מחפטר ומתפטר. עד שאני מגיע להחלטה שרדית- בה הוא היה אדם רגיש. איתב שירה ומוסיקה. באוהה החלטה מפורסמת של הממשלה, השהה אשכול היה בעד פתיחה. הוא לא הכריע ובכך, לאוהה, איבד אני עולטו. אך הוא אמר: איך אני יכול להפחיל את העם למלחמה אם הממשלה כה מחולקת בדעתה. נחם עזר כמה ימים. היתה בכך גם משום גדיולה.

אחרי המלחמה אשכול לא היה אותו אדם. הוא חש נבגד על- ידי החברים הכי קרובים אליו.

תלאהוף (מרד) ישראלי יאור, מזכירי הצבאי של אשכול:

כשברואר 1967 היה כנס של סגל הפיקוד הכללי, אז דיברו ראש אש'ן, הרמטכילי האחרים העריכו שבשנה הקרובה לא היתה מלחמה, ועל כן יש להקדיש את מירב האמצעים לאימון היחידות. קם אשכול ואמר: מגיין לכם שלא היתה מלחמה? ואם אישיתו מנהיג ערבי ישתעז ויפתח במלחמה? על כן צריך לדאוג למלאי במחס' ניס ורכש ולכל מה שצריך למל- חמה.

שנזירי ישראל בארצות-הכרית אפרים קרנין:

אשכול היה ראש הממשלה ה' ישראלי הראשון שנתקבל רשמית בבית הלבן הוא פתח ראשונה את גאפטרות ליחסי רכש אינטי- מיים המבוטסים על הכרה של ארתי-ב בצורך בקיום מאון הכוחות במורח התיכון, נוצרו יחסי אי- שיים מיוחדים במינם בינו ובין הנשיא גינאסן המבוטסים על הר- קע החקלאי שהיה משותף לשי- גינאם.

סוכנות לקטעי עתונות רחוב הרבט סמואל 4 ת.ד. 724, טלפון 234252 ירושלים 7 - מרץ 1979

10 שנים למוותו של ליו אשכול

הקולוניזטור הגדול / חנה זמר



מגסיין שרת, ובשל לקחי לבון ליוה אותו בשנתו הראשונה כשר הבטחון מתח נפשי כלשהו. את הסערה הפוליטית-פנימית הוא עבר כשירו על העליינה. בקשיים המדיניים הוא בדרך כלל הפיק מתוק מעו, כאשר הגרמנים, מתוך תיורר אחרי נאצור, ניסו לבטל משלוהיו נשע לישראל, הביאה אותם הטקטיקה של אשכול להעביר את מערכת היחסים הבלתי-רשמית למישור דיפלומאטי מלא. אשכול זכה לראות בראשית קילוח העליה מכריח המועצות לא כעט בכוח נסיונותיו המופגנים לשפר את יחסים עם מוסקוה. הוא גם הראשון בין מנהיגי ישראל שביקר בארתי-ב כאורח רישמי, וביסמו נפתחו לרוחה שערי הרכש מארתי-ב. אשכול היה לראש ממשלה מצליח, וגם פוטולארי, אבל תקופת ההמתנה פגעה קשה בתדמיתו כמנהיג. באותם הימים עדיין אי אפשר היה לדעת שהמתנה מורשת העצבים ומעוררת התרדות לא תגרום כל זנק. ראו בה חטא מדיני. לא אשכול היה האשם, אבל הוא נשא באחריות.

בימים אלה, במלאת עשור למוותו, אמרו אישים שהכירוהו אז - ממנחם בגין ועד ישראל גלילי, דרך רבים אחרים - כי לאשכול המדינאי נוצר דימיו מעוות כמי שלא ידע להחליט. הנצחון הגדול במלחמת ששת הימים אשר הוכיח כי המתנה הביאה אך ברכה הן לצד הצבאי והן לצד המדיני של המערכה - לא יכול היה לתקן עזר את הרושם המפועות, ולא את העוול המעשי שנעשה לו.

סופרו עכשיו דברים לא מעטים להסברת הסוד של הרושם המוטעה שנוצר אז. אך עדיין לא סופר הכל. אנשים יהודעים את חלקה הנסתר של האמת עדיין לא פתחו את פיהם. אך אם אינני טועה, הרי היום שבו יסופר מה ששדיין לא סופר, טוב איננו רחוק.

אם נכון כי מעשיו של אדם מלווים אותו בדרכו האחרונה, או אז התייצב ליו אשכול לפני בוראו בפמליית-כבוד מרשימה, אולי יותר מכל יהודי אחר שהולך לעולמו בדורות האחרונים.

המפעל הציויליזטורי האדיר של הציונות בארץ הזאת, לפני ואחרי קום המדינה, יצירת הבראשית של הפרחת השממה (סליחה על הביטוי) ושל בניית השתית למשק מודרני - קשורים בשמו של שקולניק-אשכול קטר בלייזונק, מיסוד דגניה ועד להקמת מפעל המים הארצי, היו ראשו וליבו ויוד בכל מעשה של בניין ופיתוח. הוא היה הקולוניזטור הגדול, בפרק זה של חייו ובצד זה של פעילותו לא מדברים על דימוי מעוות או על הערכה בלתי- נכונה, גם בימי חייו זכה עליהם בחוקרת הכל, אשכול המפתח לא היה שנוי במחלוקת. מיום בואו ארצה כחלוץ, מאחרוני, העליה השנייה ועד סיום תפקידו כשר האוצר, הביוגרפיה שלו היא מן היפות שאדם יכול ליחל לתן, ואין בה אף פרק ציבורי שגרם לו עצמו תחושת קיפוח או עוול.

בפרק זה של חייו הוא מביא את "מקורות" מהפקת כמה מאות אלף מטרים מעוקבים של מים להפקת 83 מיליונים מטרים מעוקבים. שנים רבות אחרי זה עדיין שמעתי אותו מדבר על "קובים" ו"צולים" כפי שיום וצינורות-מים נשארו אהבתו הגדולה. זה גם הפרק שבו הוטיב המרזי עולים על הקרקע במאות נקודות חדשות; וזה הפרק שבו קיבל אוצר שאין בו רורכה ליום אחד, והחולש על משק שאין לו תשתית. באותם הימים אמר לי שבעצם הוא איננו יודע. כיצד צריך להיות שר האוצר? ובדיון היה פונה לעמיתו בארצות אחרות לחקור אותם בעניין זה. אך הוא פעל בדרכו שלו, התמודד עם התפקיד ויכול לו. בשנות כהונתו היה הסיפור השנתי של הצמיחה במשק 10 אחוזים, וכל אורח ראה בעיניו את עצמת התפתחות חוש את תקוות המחר.

ההצלחה וההכרה בה תרמו לעלייתו כאיש מספר שנים בהירוארכיה של מפא"י. הרמה לכך גם אישיותו המקובלת של הכל, גם מפני שהיה נוח לבדיחה, גם מפני שהתרחק מתככים, וגם מפני שלא היה מוזהה עם כת כלשהי בספגלה. דרכו של איש מספר שנים מובילה אותו להיות מספר אחד, וכך אירע גם לאשכול. חמש השנים שבהן היה אשכול מספר אחד זימנו לו בלי ספק רגעים של סיפק, אך יותר מכל אכזבה ודכרון ומרידות. ראשות הממשלה לא היטיבה עם אשכול, אבל היא היטיבה עם המדינה. ההסטריון ימצא, קרוב לוודאי, שהוא היה ראש הממשלה הטוב ביותר שהיה למדינת ישראל עד כה - להוציא את שנותיו הראשונות של בג'וריון שהתייצב ליד ההגה בתקופה שבה היה דרוש מנהיג סמכותי כמוהו.

אשכול לא קיבל את ראשות הממשלה בחדווה. דחפי השלטון שלו לא הור חזקים כדי איוון החששות שקיננו בו. אם כי בג'וריון פרש מן הכהונה מרצונו והוא אשר, "המליך" את אשכול, ואם כי אשכול היה מגאמני בג'וריון, הייתה לו תחושה של אי-נחת. אך משקיבל על עצמו את התפקיד, הוא היה נחוש למלא את עמו, מתוך עצמאות, הוא נשט את האוצר ונטל על עצמו את תיק הבטחון כי הסיק מסקנות

סוכנות לקטעי עתונות רחוב הרבט סמואל 4 ת.ד. 724, טלפון 234252 ירושלים 7 - מרץ 1979

ברגוריון בשבחו של אשכול 2.11.61 אחרי הב' תיבות לכנסת החמישית ב' אשר התקיימו ב' 15.8.61 הציג דוד בן-גוריון, ראש הממשלה ג'רא, את הממשלה בכ' נסת. קשולים עצומים נתגלו אז במרכבת ה' ממשלה חקואליציונית. בג'וריון לא נאם אז בכנסת כרגיל על קווי-היסוד של הממשלה החדשה, מאחר שהוסי' כס בין שותפי הקואלי-ציה לקבל את קווי-הי סוד של הכנסת הרבי-עית. הוא אמר רק כמה דברים קצרים: הגענו האמת עלי ל- ציין שאם אני יכול שעה קלה לאחר, שהנשיא

הטיל עלי הבוקר תפי- קיד להציג עכשיו את הממשלה, הרי זה זכר- תו הבלעדית של ידידך חברי ליו אשכול, שהש- קיע מאמצים עצומים, תוך סבלנות יוצאת מג- דר הרגיל, תוך שקיזה מפליאה וברוח טובה בלתי רגילה במגעיו עם כל המפלגות, ורק ה- דות לו אפשר היה לי למלא את רצון הנשיא ולהביא לכנסת עוד ה' יום הצעת הממשלה ה' נשענת על רוב בכנסת" (דברי הכנסת, סך 32, דף 204).

ישראל קרנאן